

Ο ΠΛΙΝΙΟΣ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΕΝΑ ΘΛΙΒΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ-ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1. Ερωτήσεις-ασκήσεις ανοικτού τύπου

1. Να εντοπίσετε τα θηλυκά προσηγορικά³⁶ ονόματα της α΄ και γ΄ κλίσης και να τα μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
2. Να γράψετε τη γενική και δοτική πτώση ενικού και πληθυντικού αριθμού των αρσενικών προσηγορικών ουσιαστικών της β΄ κλίσης.
3. *anilis prudentia, suavitas puellaris*: Να κλιθούν τα ουσιαστικά μαζί με τα επίθετα που τα συνοδεύουν στον ενικό αριθμό.
4. Να γράψετε την αιτιατική, κλητική και αφαιρετική του ενικού όλων των κύριων ονομάτων του κειμένου.
5. Ποια ουσιαστικά του κειμένου δε σχηματίζουν πληθυντικό αριθμό;
6. *amabilis, longiore*: Να αναγνωρίσετε τα επίθετα και να τα κλίνετε στον πληθυντικό αριθμό στο βαθμό που βρίσκονται.
7. Να αντικαταστήσετε στα παρακάτω ονοματικά σύνολα το συγκριτικό ή υπερθετικό βαθμό από το θετικό, όπου αυτό είναι δυνατόν:
  - α) *ultima lacrima*: .....
  - β) *superior nox*: .....
  - γ) *primus annus*: .....
  - δ) *postrema amicitia*: .....
  - ε) *honestiores cives*: .....
  - στ) *propior domus*: .....
  - ζ) *simillima capita*: .....
  - η) *minor terra*: .....
  - θ) *acerbissima pericula*: .....
  - ι) *peiori imperio*: .....
  - ια) *plures hostes*: .....
  - ιβ) *acriorem animum*: .....
  - ιγ) *maximis urbibus*: .....

---

³⁶ Βλ. υποσ. 1.

- ιδ) *veterrimis amicis*: .....
- ιε) *liberrimi pueri*: .....
- ιστ) *turpissima res*: .....
8. Να αναγνωρίσετε γραμματικώς τις αντωνυμίες του κειμένου.
  9. Να μεταφέρετε τις αντωνυμίες του κειμένου, πλην των προσωπικών, στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη.
  10. Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους και τη σημασία των ρημάτων “*diligo*”, “*intellego*”, “*negligo*”, “*deligo*”, “*perlego*”³⁷. Τι παρατηρείτε;
  11. Σε ποια κατηγορία ρημάτων ανήκει το “*complector*”; Ποιους τύπους έχουν διασώσει αυτά τα ρήματα από την ενεργητική φωνή;
  12. Να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές του ρήματος “*morior*”.
  13. Να γράψετε και στα τρία γένη τις μετοχές των ρημάτων “*complector*”, “*fero*”, “*diligo*”. Ποια η σημασία των μετοχών ανάλογα με το χρόνο τους;
  14. *ferbat*: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σ’ όλους τους χρόνους της οριστικής και υποτακτικής στην παθητική φωνή.
  15. *impleverat, complectebatur*: Να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα και μέλλοντα των ρημάτων στη φωνή που σας δίνονται.
  16. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, αφού μεταφέρετε τα ρήματα στα υπόλοιπα πρόσωπα του ενικού και πληθυντικού αριθμού της οριστικής του μέλλοντα και επιφέρετε τις απαραίτητες τροποποιήσεις:
    - α) *Tristissimus haec scribo.*
    - β) *Quam studiose lectitabat! Ut parce ludebat!*
    - γ) *Ea puella nihil festivius vidi.*
  17. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, αφού μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό. Να μη θίξετε τους τύπους εκείνους που αν μετασχηματιστούν, προκύπτουν προτάσεις νοηματικώς εσφαλμένες:
    - α) *Filia minor mortua est.*
    - β) *Ut illa patris cervicibus inhaerebat!*
    - γ) *Ut nos amicos paternos et amanter et modeste complectebatur!*
    - δ) *Ut nutrices, ut paedagogos, ut praeceptores diligebat!*
    - ε) *Quam studiose lectitabat! Ut parce ludebat!*
  18. Να μετασχηματίσετε τις παρακάτω προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα:

Pater minus sapiens est quam filius. ⇒ Filius sapientior est quam pater.

- α) *Ille legatus minus dignus est laude quam hic miles.* ⇒
 β) *Servi minus beati sunt quam domini.* ⇒
 γ) *Vercingetorix minus felix fuit quam Caesar.* ⇒
 δ) *Aqua minus iucunda nobis videtur quam vinum.* ⇒
 ε) *Aquam fluminis minus frigidam quam aquam fontis esse puto.* ⇒
19. *ea puella*: Να γράψετε πώς εκφέρεται ο β' όρος σύγκρισης στα λατινικά και να δικαιολογήσετε τον τρόπο με τον οποίο εκφέρεται στη συγκεκριμένη περίπτωση.
20. Να μετατραπούν τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων σε απαρέμματα εξαρτώμενα από τη φράση "Plinius narrat" και να γίνουν οι αλλαγές που απαιτεί η απαρεμφοτική σύνταξη με ειδικό απαρέμφοτο.
- α) *Tristissimus haec tibi scribo.*
 β) *Fundani nosrti filia minor mortua est.*
 γ) *Ea puella umquam festivius vidi.*
 δ) *Nondum annos XIII impleverat et iam illi anilis prudentia erat.*
21. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις δοτικές του κειμένου.
22. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις αφαιρετικές του κειμένου.
23. Με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι λέξεις:
- α) πατρικός .....
 β) φεστιβάλ .....
 γ) παιδαγωγός .....
 δ) Κωνσταντίνα .....
 ε) φέρω .....
 στ) βαρύς .....
 ζ) ηδονή .....

---

³⁷ Το ρήμα *perlego* απαντά στο Μάθημα 45.

24. Να μεταφράσετε το παρακάτω κείμενο³⁸ και να αναγνωρίσετε τα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων:

Μαύρο Χιούμορ

Aulus via Sacra ibat, cum Publio forte occurrit³⁹; tum duo amici in foro⁴⁰ verba facere⁴¹ coeperunt.

AULUS: *Valesne, mi Publi?*

PUBLIUS : *Optime, mi Aule; Caeciliam enim uxorem nuper⁴² duxi.*

A.: *Bene fecisti; nam pulchra est!*

P.: *Pulcherrima quidem⁴³, sed mox intellexi eam pessimam esse.*

A.: *Miser es igitur, amice?*

P.: *Erras; nam propter istius⁴⁴ coniugis opes, mihi, pauperrimo et humillimo viro, domus et aurum fuerunt.*

A: *Pecunia quidem multum prodest⁴⁵ et gaudium⁴⁶ dat.*

P.: *Non mihi quidem, sed curas attulit. Nam uxoris pecunia oves⁴⁷ emi⁴⁸, quarum maior pars mox periit.*

A.: *Nemo te infeliciores est!*

P.: *Tibi nondum omnia dixi. Nam velleribus⁴⁹ magno pretio venditis⁵⁰, nihil amisi, at opes meas multum auxi⁵¹.*

A.: *Optime!*

P.: *Verum domum, ubi pecuniam imprudenter collocaveram, ignis⁵² casu totam delevit.*

A.: *Quae calamitas⁵³ nimia est!*

P.: *Nihil intellexisti. Nonne tibi dixi me optime valere? Nam non tantum pecuniam in ruinis⁵⁴ recuperavi,⁵⁵ sed etiam Caecilia una cum domo in incendio⁵⁶ periit. Itaque nunc dives ac liber sum.*

³⁸ Πηγή: *VITA LATINA*, Invitation au Latin, de César à Marc-Aurèle, 3e, εκδ. Magnard, Paris 6e.

³⁹ occurro, occurri, (occucurri), occursum, -ere + δοτ. = συναντώ

⁴⁰ forum-i = αγορά

⁴¹ verba facio = συζητώ

⁴² nuper (επίρρ.) = πρόσφατα

⁴³ quidem (επίρρ.) = βέβαια, τουλάχιστον

⁴⁴ iste,-a,-ud (δεικτική αντων.) = αυτός, αυτή, αυτό

⁴⁵ prosum, profui, prodesse + δοτ. = συμφέρει, ωφελεί

⁴⁶ gaudium, -i = η χαρά

⁴⁷ ovnis, -is (θηλ.) = το πρόβατο

⁴⁸ emo, emi, emptum, -ere, 3 = αγοράζω

⁴⁹ vellus, -eris (ουδ.) = μαλλί, δέρμα, τα έρια

⁵⁰ venditis, μτχ. παρακ. του vendo, -didi, -ditum, -ere, 3 = πωλώ, (αφαιρ. απόλ., υποκ. velleribus)

⁵¹ augeo, auxi, auctum, -ere, 2 = αυξάνω

⁵² ignis, -is (αρσ.) = η φωτιά

⁵³ calamitas, -atis (θηλ.) = συμφορά

⁵⁴ ruinae, -arum = ερείπια

⁵⁵ recupro, 1 = επανακτώ

⁵⁶ incendium, -i = η πυρκαγιά.

25. Να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων ή προτάσεων που δίνονται:

- α) *suo* είναι ..... του εννοούμενου
 ρήματος .....
- β) *salutem* είναι ..... του εννοούμενου
 ρήματος .....
- γ) *tristissimus* είναι ..... που δηλώνει
 ..... στο .....
- δ) *haec* είναι ..... στο .....
- ε) *minor* είναι ..... προσδ. στο
 .....
- στ) *puella* είναι αφαιρετική ..... από το
 .....
- ζ) *vita* είναι αφαιρετική ..... από το
 .....
- η) *illi* είναι ..... στο .....
- θ) *suavitas* είναι ..... στο .....
- ι) *patientia* είναι αφαιρετική του ..... στο
 .....

26. Να μεταφράσετε στα Λατινικά τις προτάσεις:⁵⁷

- α) *Λέγεται ότι η μικρότερη κόρη του Φουνδανού πέθανε.*
- β) *Η Μαρκέλλα στέλνει τις ευχές της στη φίλη της Ιουλία.*
- γ) *Οι πατρικοί φίλοι πάντα αγκάλιαζαν με αγάπη τη Μαρκέλλα.*
- δ) *Η Μαρκέλλα με σεμνότητα τους δασκάλους της χαιρετούσε.*
- ε) *Αν και δεν είχε συμπληρώσει τα δεκατρία της χρόνια, εντούτοις διάβαζε με επιμέλεια και με νόημα.*
- στ) *Ο Πλίνιος είναι πάρα πολύ δυστυχημένος εξαιτίας του θανάτου της κόρης του Φουνδανού.*
- ζ) *Η μικρότερη κόρη του Φουνδανού ήταν πιο χαρούμενη και αξιαγάπητη από τη μεγαλύτερη κόρη του.*

⁵⁷ α) Fundani filia minor perisse dicitur. β) Marcella Iuliae suae salutem. γ) Amici paterni semper Marcellam amanter complectebantur. δ) Marcella praeceptores suos modeste salutabat. ε) Etsi XIII annos non impleverat, tamen studiose et intellegenter lectitabat. στ) Plinius miserrimus est propter filiae Fundani mortem. ζ) Filia minor Fundani festivior et amabilior erat quam filia eius maior.

2. Ερωτήσεις-ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Ασκήσεις του τύπου “Σωστό-Λάθος”

1. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος.

α) <i>suo</i>	είναι δοτική ή αφαιρετική ενικού;
β) <i>haec</i>	είναι ονομαστική ή αιτιατική πληθυντικού;
γ) <i>ea puella</i>	είναι ονομαστική ή αφαιρετική ενικού;
δ) <i>dignius</i>	είναι αρσενικό ή ουδέτερο;
ε) <i>illi</i>	είναι θηλυκού ή ουδέτερου γένους;
στ) <i>salutem</i>	είναι ουσιαστικό προσηγορικό ή όχι;
ζ) <i>ut</i>	είναι σύνδεσμος ή επίρρημα;
η) <i>quam</i>	είναι αναφορική αντωνυμία ή επίρρημα;
θ) <i>qua</i>	είναι αόριστη ή αναφορική αντωνυμία;
ι) <i>nostrī</i>	είναι προσωπική ή κτητική αντωνυμία;

2. Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

		Σωστό	Λάθος
α) <i>tibi</i>	είναι άμεσο αντικείμενο στο “scribo”.	☐	☐
β) <i>nostrī</i>	είναι γενική κτητική στο “filia”.	☐	☐
γ) <i>nihil</i>	είναι αντικείμενο στο “vidi”.	☐	☐
δ) <i>longiore</i>	είναι επιθετικός προσδ. στο “vita”.	☐	☐
ε) <i>annos</i>	είναι αντικείμενο στο “impleverat”.	☐	☐
στ) <i>gravitas</i>	είναι υποκείμενο στο “erat”.	☐	☐
ζ) <i>cervicibus</i>	είναι αντικείμενο στο “inhaerebat”.	☐	☐
η) <i>amicos</i>	είναι επεξήγηση στο “nos”.	☐	☐
θ) <i>nutrices</i>	είναι υποκείμενο στο “diligebat”.	☐	☐
ι) <i>illa</i>	είναι επιθετικός προσδ. στο “patientia”.	☐	☐

3. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις ανταποκρίνονται στο νόημα του κειμένου και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

	Σωστό	Λάθος
α) <i>Marcellinus unas litteras</i> ⁵⁸ <i>C. Plinio scribit.</i>	☐	☐
β) <i>Filia maior Fundani periit.</i>	☐	☐
γ) <i>C. Plinius miserrimus est propter puellae mortem.</i>	☐	☐
δ) <i>C. Plinius multum puellam diligebat.</i>	☐	☐
ε) <i>Nomen puellae Minicia Marcella erat.</i>	☐	☐
στ) <i>Fundani filia gravis et suavis erat.</i>	☒	☐
ζ) <i>Illa amicorum paternorum cervicibus inhaerebat.</i>	☐	☐
η) <i>Maiores filiae Fundani minus festivae et amabiles erant quam Marcella.</i>	☐	☐
θ) <i>Marcella novissimam valetudinem magna patientia tulisse dicitur.</i>	☐	☐
ι) <i>Marcella XII annos, XI menses et VII dies vixit.</i>	☐	☐

II. Ασκήσεις σύζευξης

1. Να συνδέσετε τους αριθμούς της στήλης Α' με τα γράμματα της στήλης Β'. Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει.

Α	Β
1) <i>prudentia</i>	α) θηλυκό επιθ., συγκριτικού βαθμού.
2) <i>cervicibus</i>	β) αναφορική αντωνυμία
3) <i>praeceptores</i>	γ) δεικτική αντωνυμία
4) <i>dignius</i>	δ) χρονικός σύνδεσμος
5) <i>longiore</i>	ε) θηλυκό ουσιαστικό της α' κλίσης
6) <i>puellaris</i>	στ) επίρρημα τροπικό
7) <i>qua</i>	ζ) θηλυκό ουσιαστικό της γ' κλίσης
8) <i>ut</i>	η) επίρρημα χρονικό
9) <i>nondum</i>	θ) αρσενικό ουσιαστικό της γ' κλίσης
10) <i>illi</i>	ι) θηλυκό επιθέτου, θετικού βαθμού
	ια) ουδέτερο επιθ., συγκριτικού βαθμού

⁵⁸ Για την έκφραση "unas litteras" βλ. Αχ. Τζαρτζάνου, *Λατινική γραμματική*, ΟΕΒΔ, § 68, σημ. α'.

2. Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται στην πέμπτη στήλη παίρνοντας τα διάφορα μέρη από τις προηγούμενες.

<i>anil</i>	<i>i</i>		<i>a</i>	αιτιατική ενικού αρσενικού γένους.
<i>patern</i>	<i>is</i>		<i>rum</i>	γενική πληθυντικού θηλυκού γένους
<i>trist</i>	<i>a</i>	<i>or</i>	<i>em</i>	αιτιατ. πληθ. θηλ. γένους, υπερθ. βαθμού.
<i>festiv</i>	<i>o</i>		<i>ibus</i>	ονομαστ. πληθ. ουδετ. γένους, συγκρ. βαθμού
<i>min</i>	<i>ior</i>	<i>sim</i>	<i>rum</i>	γενική πληθ. αρσεν. γένους, συγκρ. βαθμού.
<i>long</i>			<i>as</i>	δοτική πληθ. θηλ. γένους, συγκρ. βαθμού.

3. Να συνδέσετε τους αριθμούς με τα γράμματα. Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει:

A

- 1) *valetudinem*
- 2) *illa*
- 3) *Fundani*
- 4) *modeste*
- 5) *constantia*
- 6) *tristissimus*

B

- α) αφαιρετική συγκριτική
- β) αφαιρετική του τρόπου
- γ) υποκείμενο
- δ) επιρρηματικό κατηγορ. του τρόπου
- ε) γενική κτητική
- στ) αντικείμενο
- ζ) επιρρηματικός προσδ. του τρόπου

4. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τη σημασία τους στη στήλη Β'. Τέσσερα στοιχεία της στήλης Β' περισσεύουν:

A

- 1) *dignius*
- 2) *valetudo bona*
- 3) *studiose*
- 4) *umquam*
- 5) *suavitas*
- 6) *prudencia*
- 7) *parce*
- 8) *nondum*
- 9) *gravitas*
- 10) *diligo*

B

- α) ευρωστία, ευεξία, υγεία
- β) γλυκύτητα
- γ) συγκρατημένα
- δ) όχι ακόμη
- ε) άξιος
- στ) σοβαρότητα
- ζ) με υπομονή
- η) ποτέ
- θ) με επιμέλεια
- ι) αξιότερο

- ια) με νόημα
- ιβ) διαβάζω συχνά
- ιγ) σύνεση
- ιδ) αγαπώ

5. Στηριζόμενοι στο κείμενο να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης. Ένα στοιχείο της στήλης των απαντήσεων περισσεύει:

Ερωτήσεις

- 1) *Quis litteras scribit?*
- 2) *Cur Plinius epistulam amico suo mittit?*
- 3) *Plinius permotus tristitia an laetitia litteras scribit?*
- 4) *Plinius puellam diligebat an non?*
- 5) *Quod nomen puellae est?*
- 6) *Filia maior an minor Fundani mortua est?*
- 7) *Erantne Fundani filiae maiores festiviores et amabiliores Marcella?*
- 8) *Nonne puella magistros suos diligebat?*

Απαντήσεις

- α) *Tristitia.*
- β) *Multum diligebat.*
- γ) *Minicia Marcella.*
- δ) *Certe.*
- ε) *C. Plinius*
- στ) *Marcellinus.*
- ζ) *Quia filia Fundani, amici sui, mortua est.*
- η) *Minor.*
- θ) *Minime.*

III. Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών

1. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ρήματα στον πίνακα και να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο τύπο στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής: *mortua est, vidi, inhaerebat, complectebatur, tulit*.

Ενεστώτας					
Παρατατικός					
Μέλλοντας					
Παρακειμ.					
Υπερσυντ.					
Συντελ. μέλ.					

2. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ουσιαστικά στον πίνακα που ακολουθεί και να τα μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό (όπου είναι δυνατό): *nutrices, annos, patientia, amicos, valetudinem, cervicibus, vita*.

Α' κλίση	Αντίθετος αριθμός	Β' κλίση	Αντίθετος αριθμός	Γ' κλίση	Αντίθετος αριθμός

3. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν:

ονομ. ενικού	δοτική ενικού	αφαιρετ. ενικού	ονομ. πληθ.	δοτική πληθ.	αιτιατική πληθ.
					<i>haec</i>
		<i>ea</i>			
	<i>illi</i>				
		<i>qua</i>			

4. Να σχηματίσετε τα αντίστοιχα επιρρήματα των επιθέτων που σας δίνονται και να συμπληρώσετε τα παραθετικά των επιρρημάτων, όπως στο παράδειγμα:

Επίθετο	Θετικός επιρρήματος	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>durus</i>	<i>dur-e</i> και <i>dur-iter</i>	<i>dur-ius</i>	<i>dur-issime</i>
<i>miser</i>	<i>miser-e</i>	<i>miser-ius</i>	<i>miser-rime</i>
<i>regius</i>			
<i>nimius</i>	<i>nimum</i>		
<i>maturus</i>			
<i>celer</i>			
<i>acer</i>			
<i>gravis</i>			
<i>tristis</i>			
<i>facilis</i>			
<i>prudens</i>			
<i>bonus</i>			
<i>parvus</i>			
<i>multus</i>			
<i>magnus</i>			
<i>malus</i>			

5. Να συμπληρώσετε το β' όρο σύγκρισης και με τους δύο τρόπους εκφοράς:
- Filia Aemili Pauli tristior erat* ...../..... (filia Marcellini).
  - Triumphum Aemili Pauli clariorem esse puto* ...../..... (triumphus Scipionis).
  - Germani ferociores esse puto* ...../..... (Galli).
  - Puellas Romanorum modestiores fuisse puto* ...../..... (puellae Gallorum).
  - Terra Germanorum frigidior erat* ...../..... (terra Graecorum).
  - Usus ephippiorum turpior et inertior habebatur* ...../..... (usus vini).

- ζ) *Simulatio*⁵⁹ *amoris peior est* ...../..... (odium)⁶⁰.
 η) *Servi Romani miserius vivebant* ...../..... (animalia).
 θ) *Cervae*⁶¹ *celeriores sunt celeriusque currunt* ...../..... (equi).
 ι) *Romani bellum Gallicum fortius gerebant* ...../..... (bellum civile).

6. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παραθετικά των επιρρημάτων που σας δίνονται:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>prope</i>		
<i>diu</i>		
<i>saepe</i>		
<i>(prae)</i>		
<i>satis</i>		–
<i>intra</i>		
<i>ultra</i>		
<i>sane</i>		–
<i>post</i>		

7. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα επίθετα που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις, αφού τα μεταφέρετε στον υπερθετικό βαθμό.

- α) *Ovidius et Vergilius* ..... *ex omnibus poetis Romanis sunt.* (clarus)
 β) *Nonne* ..... *animalium elephantum sunt?* (fortis)
 γ) ..... *homines* ..... *saepe non sunt.* (dives, beatus)⁶²
 δ) *Cicero* ..... *oratorum Romanorum erat.* (doctus)⁶³
 ε) *Venus* ..... *dearum erat.* (pulcher)
 στ) *Pons Sublicius qui ad forum Boarium pertinebat*⁶⁴ .....
pontium Romanorum erat. (vetus)

⁵⁹ simulatio, -onis (θ.) = προσποίηση

⁶⁰ odium, -i (ουδ.) = το μίσος

⁶¹ cerva, -ae (θ.) = το ελάφι

⁶² beatus, -a, -um = ευτυχισμένος

⁶³ doctus, -a, -um = πεπαιδευμένος

⁶⁴ pertineo, -ui, -tentum, -ere, 2 = εκτείνομαι, φτάνω

IV. Ασκήσεις κατάταξης

1. Να εντάξετε τις παρακάτω λέξεις στον πίνακα που ακολουθεί: *constantia, dignius, nostri, nondum, et, Fundanus, salutem, anilis, amanter, puellaris, parce, nec, nihil, ea.*

ουσιαστικό	επίθετο	αντ/μία	επίρρημα	σύνδεσμος
ό				

2. Τα παρακάτω επίθετα ή επιρρήματα να τα τοποθετήσετε στην οικεία στήλη και να τα αντικαταστήσετε στους άλλους βαθμούς:

Επίθετο Επίρρημα	Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>tristissimus</i>			
<i>minor</i>			
<i>festivus</i>			
<i>amabilis</i>			
<i>longiore</i>			
<i>dignius</i>			
<i>modeste</i>			
<i>amanter</i>			
<i>novissimam</i>			

3. Να εντάξετε τα επίθετα στον πίνακα που ακολουθεί, ανάλογα με τον τρόπο σχηματισμού των παραθετικών τους: *parvus, festivus, longus, dignus, novus, tristis, miser, pulcher, celer, acer, similis, facilis, nobilis, bonus, magnus, multi, malus, magnificus, maturus, superus, vacuus, proximus, ultimus, sacer, regius, tener, ferox, amabilis*.

Υπερθετικός σε -issimus	Υπερθετικός σε -limus	Υπερθετικός σε -rimus	Περιφραστικά παραθετικά με magis-maxime
Ανώμαλα παραθετικά	Παραθετικά σε -entior -entissimus	Διπλός υπερθετικός	Στερούνται κάποιου βαθμού

3. Συνδυασμός ασκήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να εντάξετε στον παρακάτω πίνακα τα επίθετα που σας δίνονται, ανάλογα με το αν σχηματίζουν παραθετικά ή όχι. Να δικαιολογήσετε την περίπτωση κατά την οποία δε σχηματίζουν παραθετικά:⁶⁵ *parvus, festivus, tristis, amabilis, longus, dignus, anilis, matronalis, paternus, puellaris, novus.*

Σχηματίζουν παραθετικά	Δεν σχηματίζουν παραθετικά	Αιτιολόγηση

2. Να συμπληρώσετε το β' όρο σύγκρισης με έναν από τους δύο τρόπους και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.⁶⁶

α) *Homines in adversis rebus prudentiores sunt* ..... (res secundae)

.....

β) *Nihil* ..... *celerius*. (mens)

.....

γ) *Nemo providentior* ..... (deus)

.....

⁶⁵ Σχετικά με τα επίθετα που είναι ελλειπτικά ως προς τους βαθμούς παράθεσης βλ. Αχ. Τζαρτζάνου, *Λατινική γραμματική*, ΟΕΔΒ, § 50.

⁶⁶ Κατά προτίμηση ο β' όρος εκφέρεται: α) με αφαιρετική, αν η πρόταση είναι αρνητική ή ερωτηματική που ισοδυναμεί με άρνηση, β) πάντοτε με αφαιρετική, όταν είναι αναφορική αντωνυμία, γ) κανονικά με το *quam*, όταν ο α' όρος είναι πτώσης γενικής, δοτικής ή αφαιρετικής. Πολλές φορές είναι αναγκαίο να εκφέρεται ο β' όρος της σύγκρισης με το *quam*, όταν με τη χρήση της αφαιρετικής είναι δυνατό να προκληθεί σύγχυση στη σύνταξη.

δ) *Qui homo dignior misericordia est* .....? (servus)

.....

ε) *Maiores* ⁶⁷ *magis pii* ⁶⁸ *erant* ..... (nos)

.....

στ) *Italiae caelum iucundius* ..... *est.* (caelum Galliae)

.....

---

⁶⁷ maiores, -um = οι πρόγονοι

⁶⁸ pius, -a, -um = ευσεβής